

Sygn. akt III AUa 726/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel
Sędziowie:	SSA Romana Mrotek SSO del. Beata Górską (spr.)
Protokolant:	sekr. sąd. Karolina Popowicz

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2014 r. w Szczecinie

sprawy I. A.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o podstawę wymiaru kapitału początkowego i o podstawę wymiaru emerytury

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 13 czerwca 2013 r. sygn. akt VI U 1321/12

oddala apelację.

SSO del. Beata Górską SSA Zofia Rybicka - Szkibiel SSA Romana Mrotek

III AUa 726/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 grudnia 2011 roku, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., po otrzymaniu nowych dowodów mających wpływ na wysokość kapitału początkowego, ponownie ustalił wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniósł 169.914,91 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z lat od 1 stycznia 1981 roku do 31 grudnia 1990 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 131,06%. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił okresów: od 1 stycznia 1966 roku do 9 lipca 1967 roku, od 8 października 1990 roku do 9 marca 1991 roku, od 15 listopada 1991 roku do 31 maja 1992 roku, od 15 listopada 1994 roku do 15 stycznia 1995 roku, od 25 października 1995 roku do 5

listopada 1995 roku, od 1 maja 1996 roku do 1 sierpnia 1996 roku, od 4 października 1996 roku do 4 lipca 1997 roku, od 10 lipca 1997 roku do 10 kwietnia 1998 roku, od 23 kwietnia 1998 roku do 31 grudnia 1998 roku oraz od 1 czerwca 1992 roku do 15 października 1992 roku. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił dochodów z roku w kwocie:

- 1973 r. 23.179,00 zł

- 1974 r. 111.813,00 zł

- 1975 r. 182.364,00 zł podnosząc, iż zarobki ujęte w legitymacji budzą wątpliwości

- 1992 r. 15 000 000,00 zł podnosząc, iż nie została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne.

W podstawie wymiaru nie uwzględniono w 1980 roku kwoty 19128 zł oraz w 1982 roku kwoty 46448 zł ponieważ składnik nie jest wystarczająco opisany na przedłożonych do wniosku listach płac.

Od powyższej decyzji odwołanie wniósł I. A.. Zarzucając decyzji błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu niewłaściwej długości okresów składkowych i nieskładkowych ubezpieczonego w latach 1967-2011; nieuwzględnieniu dochodów ubezpieczonego z lat 1973, 1974 i 1975 do ustalenia wartości kapitału początkowego, nie uwzględnieniu wyrównań płac ubezpieczonego w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...) w D. w latach 1980-1982; nie zsumowaniu poborów z zakładów (...) oraz (...) z roku 1973, z zakładów (...) Ś. oraz (...) z roku 1980, ubezpieczony wniósł o zmianę decyzji organu rentowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości. Organ rentowy podniósł, że do podstawy wymiaru kapitału początkowego nie uwzględniono zarobków ubezpieczonego za lata 1973-1975, albowiem budzą one wątpliwości. Organ podkreślił, że brak jest czytelnych podpisów bądź pieczętek imiennych. Nadto organ wskazał, iż zarobki podane w legitymacji ubezpieczeniowej są zbyt wysokie w stosunku do poprzednich lat oraz przeciętnego wynagrodzenia.

Decyzja z dnia 16 marca 2012 roku, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 30 czerwca 2011 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w s. przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2011 roku tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony, podnosząc, że wbrew temu co ustalił organ rentowy, legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym 40 lat. Ubezpieczony podniósł nadto, iż stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 1980 wynosi ok. 126%, a nie jak przyjął organ 99,07%. I. A. zarzucił nadto organowi rentowemu nie uwzględnienie dochodów z lat 1973-1975 uzyskanych z pracy w (...) Ś., a także nie uwzględnił jego dochodów uzyskanych w roku 1982 w łącznej kwocie 162.567 zł z pracy na rzecz Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej im. (...) w D..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości. Organ rentowy podniósł, że do stażu pracy ubezpieczonego nie zaliczono okresu pracy w gospodarstwie rolnym od 1 stycznia 1966 roku do 9 lipca 1967 roku, albowiem przy ustalaniu prawa do emerytury, okresy pracy rolniczej bierze się pod uwagę dopiero po uwzględnieniu wszystkich udokumentowanych okresów składkowych i nieskładkowych, w zakresie wymaganym i koniecznym do nabycia określonych uprawnień emerytalnych. Organ rentowy do stażu pracy ubezpieczonego nie zaliczył nadto okresu od 6 maja 1980 roku do 11 maja 1980 roku, albowiem jak wynika ze świadectwa pracy z dnia 6 maja 1980 roku zatrudnienie ubezpieczonego w (...) Ś. ustało z dniem 3 maja 1980 roku. Organ wskazał, iż do stażu pracy ubezpieczonego nie wliczono również okresu od 1 stycznia 1982 roku do 31 grudnia 1988 rok, w którym to okresie wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników, a także okresów przebywania ubezpieczonego na urlopach bezpłatnych. Do stażu pracy ubezpieczonego nie wliczono także okresu zatrudnienia w (...) Ltd. Sp. z o.o.

w s. od 1 czerwca 1992 roku do 15 października 1992 roku, z uwagi na to, że Wydział Ubezpieczeń i Składek nie może potwierdzić okresu ubezpieczenia społecznego.

Postanowieniem z dnia 15 czerwca 2012 roku Sąd połączył sprawy z odwołania I. A. od decyzji z dnia 15 grudnia 2011 roku oraz od decyzji z dnia 16 marca 2012 roku do łącznego rozpoznania i wyrokowania.

Na rozprawie w dniu 14 grudnia 2012 roku ubezpieczony w sposób ostateczny sprecyzował swoje odwołanie domagając się zaliczenia do podstawy wymiaru świadczenia zarobków z roku 1973, 1974, 1975 w (...) O. oraz doliczenia zarobków z Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej za rok 1980, 1981, 1982 tj. doliczenia wyrównania, które zostało zapłacone na koniec spornych lat kalendarzowych: w roku 1980 – doliczenia wyrównania w kwocie 19.128 zł., w roku 1981- w kwocie 38.360 zł., w roku 1982 – w kwocie 46.448 zł. W pozostałym zakresie ubezpieczony cofnął odwołanie, a pełnomocnik organu wyraził zgodę na cofnięcie odwołania w tym zakresie.

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że nakazał uwzględnić w podstawie wymiaru świadczeń:

1. wynagrodzenia wskazane w legitymacji ubezpieczeniowej osiągnięte w Przedsiębiorstwie (...) w Ś.:

- w roku 1973 w wysokości 23179 (dwudziestu trzech tysięcy stu siedemdziesięciu dziewięciu) złotych;

- w roku 1974 w wysokości 111813 (stu jedenastu tysięcy ośmiuset trzynastu) złotych;

- w roku 1975 w wysokości 182364 (stu osiemdziesięciu dwóch tysięcy trzystu sześćdziesięciu czterech) złotych;

2. wynagrodzenia wykazane w listach płac Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...) w D.:

- w roku 1980 dodatkowo w wysokości 19128 (dziewiętnastu tysięcy stu dwudziestu ośmiu) złotych;

- w roku 1981 dodatkowo w wysokości 38360 (trzydziestu ośmiu trzystu sześćdziesięciu) złotych;

- w roku 1982 dodatkowo w wysokości 46448 (czterdziestu tysięcy czterystu czterdziestu ośmiu) złotych;

W pozostałym zakresie umarzył postępowanie.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczony I. A. urodził się w dniu (...).

W okresie od 7 sierpnia 1973 roku do 3 maja 1980 roku ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w Ś. na stanowisku elektryka, asystenta elektryka i pierwszego oficera elektryka.

Z tytułu zatrudnienia ubezpieczony otrzymywał wynagrodzenie zasadnicze powiększone o deputat rybny i tzw. part w zależności od typu statku i złowionej ryby. Ubezpieczony otrzymywał także dodatek dewizowy według strefy pływania. Wynagrodzenie pracowników (...) było uzależnione od pensji zasadniczej oraz tzw. partu od wartości złowionych ryb. Wysokość wynagrodzenia uzależniona była także od zajmowanego stanowiska.

Zarobki ubezpieczonego w okresie zatrudnienia w (...) w Ś. wynosiły odpowiednio:

- w roku 1973 - 23.179 zł,

- w roku 1974 – 111.813 zł,

- w roku 1975 – 182.364 zł.

Ubezpieczony pracując w (...) pływał m.in. z L. C., A. K. oraz W. S..

Zarobki L. C. w okresie zatrudnienia w (...) w Ś. wynosiły odpowiednio:

- w roku 1974 – 98.686 zł,
- w roku 1975 – 95.103 zł,
- w roku 1976 - 78.692 zł,
- w roku 1977 – 80.759 zł,
- w roku 1978 – 101.727 zł
- w roku 1979 – 75.533 zł.
- w roku 1980 – 122.641 zł,
- w roku 1981 – 145.373,
- w roku 1982 – 143.271 zł
- w roku 1983 – 228.751 zł,
- w roku 1984 – 206.564 zł,
- w roku 1985 – 340.264 zł,
- w roku 1986 – 375.592 zł,
- w roku 1987 – 351.137 zł,
- w roku 1988 – 241.855 zł,
- w roku 1989 – 1090.937 zł.

Zarobki A. K. w okresie zatrudnienia w (...) w Ś. wynosiły odpowiednio:

- w roku 1980 – 127.387 zł,
- w roku 1981 – 194.660 zł,
- w roku 1982 – 197.740 zł,
- w roku 1983 – 202.964 zł,
- w roku 1984 – 214.075 zł,
- w roku 1985 – 313.684 zł,
- w roku 1986 – 357.732 zł,
- w roku 1987 – 316.395 zł,
- w roku 1988 – 489.379 zł
- w roku 1989 – 2046305 zł.

Zarobki W. S. w okresie zatrudnienia w (...) w Ś. wynosiły odpowiednio:

- w roku 1983 – 162.601 zł,
- w roku 1984 - 497.526 zł,
- w roku 1985 – 301.526 zł,
- w roku 1986 – 562, 131 zł,
- w roku 1987 – 704.801 zł,
- w roku 1988 – 726.958 zł,
- w roku 1989 4126198 zł,
- w roku 1990 – 11481239 zł.

W okresie od 12 maja 1980 roku do 23 grudnia 1982 roku ubezpieczony zatrudniony był w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej im. (...) w D. na stanowisku elektryka.

W okresie zatrudnienia ubezpieczony otrzymywał wyrównanie poborów do 100% za każdy rok pracy w wysokości odpowiednio:

- w roku 1980 – 19.128 zł,
- w roku 1981 – 38.360 zł,
- w roku 1982 – 46.448 zł.

Decyzją z dnia 5 kwietnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeliczył emeryturę od dnia 1 lipca 2011 roku, uwzględniając w całości wynagrodzenia w latach 1980-1982 z tytułu zatrudnienia w (...) w D. na podstawie przedłożonych przez ubezpieczonego list płac dot. wypłaty wyrównania poboru do 100% za każdy rok pracy.

Sąd Okręgowy przytoczył treść art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn. Dz.U z 2009 r., Nr 153, poz. 1227), dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy, tj. 1 stycznia 1999 roku opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Według art. 174 ust. 1 kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Zgodnie z ust. 2 przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 .

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Zgodnie z art. 26 ustawy emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony a art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. W myśl ust. 2 wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach. Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach (ust. 3). Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w

formie komunikatu w dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust 2.

Zgodnie z art. 53. ustawy o emeryturach i rentach z FUS emerytura wynosi:

1) 24 % kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz

2) po 1,3 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,

3) po 0,7 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych

- z uwzględnieniem art. 55.

2. Przy obliczaniu emerytury okresy, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy.

3. Emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

5. Przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio, jeżeli podstawę wymiaru emerytury stanowi podstawa wymiaru emerytury przyjętej do obliczenia świadczenia przedemerytalnego.

Zgodnie z art. 183 ust 2 ustawy emerytura przyznana na wniosek osoby ubezpieczonej urodzonej po dniu 31 grudnia 1948 roku z wyjątkiem ubezpieczonych, którzy pobrali emeryturę na podstawie przepisów art. 46 lub 50, o ile osoba ta nie była członkiem otwartego funduszu emerytalnego albo złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem zakładu, na dochody budżetu państwa, która osiągnęła wiek uprawniający do emerytury w roku kalendarzowym 2010 wynosi:

1. 70% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 oraz

2. 30% emerytury obliczonej na podstawie art. 26

W niniejszym postępowaniu pod rozwagę Sądu Okręgowego poddana została ocena prawidłowości decyzji z dnia 15 grudnia 2011 roku oraz 16 marca 2012 roku, którymi organ rentowy odmówił I. A. zaliczenia do podstawy wymiaru świadczenia, wynagrodzeń otrzymywanych przez ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w Ś. w latach 1973-1975, podnosząc, że podane w legitymacji zarobki są zbyt wysokie w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia. Nadto organ rentowy wskazał, iż wpisy w legitymacji ubezpieczonej budzą wątpliwości, albowiem brak jest w nich czytelnych podpisów bądź pieczętek imiennych. Organ rentowy odmówił także zaliczenia w podstawie wymiaru całych zarobków otrzymanych w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej im. (...), gdyż składniki wynagrodzenia w kwotach 19.128 zł, 38.360 zł oraz 46.448 zł nie zostały w sposób wystarczająco opisane.

W postępowaniu przed organem rentowym nie jest możliwe udowadnianie wysokości wynagrodzenia innymi dowodami niż wymienione w zacytowanym przepisie dokumenty. Jeśli takie dokumenty zostaną złożone, organ rentowy będzie zobowiązany je uwzględnić (zachowując prawo do ich weryfikacji pod względem rzetelności, autentyczności). Wszystkie inne środki dowodowe będą podlegać swobodnej ocenie organu.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że przepisy regulujące postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, które regulowane jest przepisami ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.). Ewentualne ograniczenia dowodowe mogą wynikać jedynie z przepisów tego Kodeksu. Zgodnie z treścią art. 473 k.p.c. w

postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 02 lutego 1996 r., II URN 3/95, OSNAPiUS 1996/16 poz. 239). Podstawowym celem postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu okoliczności spornych. Wynika z tego, iż każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane i celowe.

Zgodnie z przepisem art. 233 k.p.c. - Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Sąd orzekający w niniejszej sprawie miał na uwadze, że swobodna ocena dowodów dokonywana jest przez pryzmat własnych przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego zasobu doświadczeń życiowych, ale powinna także uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których Sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i - ważąc ich moc oraz wiarygodność - odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (por. wyrok SN z 10 czerwca 1999 r. II UKN 685/98 OSNAPiUS 2000/17 poz. 655).

Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. przy dokonywaniu oceny dowodów odróżnić należy wiarygodność dowodu od jego mocy dowodowej. Pierwsza kwestia odnosi się przede wszystkim do prawdziwości dowodu, natomiast druga kwestia dotyczy przydatności dowodu do ustalenia konkretnych okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia o zasadności twierdzeń stron, a tym samym zasadności żądania, dochodzonego w określonej sprawie.

W niniejszej sprawie w ocenie Sądu Okręgowego nie stanowił kwestii spornej fakt, iż ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w Ś. od 7 sierpnia 1973 roku do 3 maja 1980 roku. Przedmiot sporu sprowadzał się natomiast do ustalenia czy w podstawie wymiaru może zostać uwzględnione wynagrodzenie otrzymywane przez ubezpieczonego w okresie zatrudnienia w ww. przedsiębiorstwie w latach 1973-1975, a wykazanych w legitymacji ubezpieczeniowej. Organ rentowy obliczając podstawę wymiaru kapitału początkowego oraz emerytury odmówił uwzględnienia do tego celu wynagrodzenia w wysokości przedstawionej w legitymacji ubezpieczeniowej. Uzasadniając swoje stanowisko organ zarzucił, iż przedmiotowe wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej nie zostały potwierdzone czytelnymi podpisami bądź pieczętkami imiennymi, nadto zarobki te - w ocenie organu rentowego - są zbyt wysokie w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w pierwszej instancji nie podzielił wątpliwości organu rentowego co do tego, że zarobki ubezpieczonego w latach 1973 - 1975 podane w legitymacji są zbyt wysokie. Zebrany w niniejszym postępowaniu materiał dowodowy, wbrew stanowisku organu rentowego, dał podstawy do ustalenia, że w spornym okresie ubezpieczony rzeczywiście uzyskał zarobki wskazane w legitymacji ubezpieczeniowej. Szczegółowa analiza zeznań ubezpieczonego, świadków L. C., A. K. i W. S. oraz dokumentów obrazujących wysokość osiągniętych przez nich zarobków w ocenie Sądu potwierdza, że pracownicy zatrudnieni w (...) w tym wnioskodawca, otrzymywali wysokie wynagrodzenia znacznie przekraczające przeciętne wynagrodzenie. Jakkolwiek uwadze Sądu nie uszło że wynagrodzenia świadków z jednej strony były wyższe niż przeciętne zarobki z tego okresu z drugiej zaś niższe niż wynagrodzenie osiągnięte przez powoda, niemniej różnica pomiędzy wynagrodzeniem ubezpieczonego a pozostałych osób wynikała jedynie z tego, że zajmował on inne stanowisko (pierwszy oficer elektryk), na którym stawki wynagrodzenia były odpowiednio wyższe, niż np. na stanowisku st. mechanika. Istotne jest także to, jak wynika z analizy akt rentowych L. C., A. K. oraz W. S., że wyliczając emeryturę słuchanych w sprawie świadków, organ rentowy uwzględniał im w podstawie wymiaru wynagrodzenia osiągnięte przez nich w okresie zatrudnienia w (...), które podobnie jak wynagradzania ubezpieczonego znacznie przekraczały przeciętne wynagrodzenie z tego okresu.

Na podstawie zeznań słuchanych świadków oraz zeznań samego ubezpieczonego Sąd ustalił, iż pracownicy pływający w (...) otrzymywali dość wysokie wynagrodzenia, co było związane z tym, że dużo pływali i mieli wysokie połowy. Słuchani świadkowie wyjaśnili bowiem, że zarobki w (...) były określone procentem (partem) od wartości złowionej

ryby. Tym samym jeżeli statek dużo łowił, to zarobki członków załogi automatycznie wzrastały. Powyższe znajduje potwierdzenie w treści świadectwa pracy ubezpieczonego, w którym wprost wskazano, że z tytułu zatrudnienia ubezpieczony otrzymywał wynagrodzenie zasadnicze plus deputat rybny, plus part w zależności od typu statku i złowionej ryby. Na ostateczną wysokość otrzymywanego przez ubezpieczonego wynagrodzenia miał także wpływ dodatek dewizowy, który powód otrzymywał według strefy pływania. Z powyższego wynika, iż wynagrodzenie członków załogi statków było ściśle uzależnione od długości rejsów i wielkości połowów. W tym zakresie Sąd dał wiarę ubezpieczonemu, iż w latach 1974-1975 praktycznie przez cały czas był na statku, co niewątpliwie przełożyło się na wysokość uzyskiwanych przez niego dochodów. Z powyższym korelują zapisy księżeczki żeglarskiej, z której wynika, że od 31 sierpnia 1973 roku do 13 marca 1974 roku ubezpieczony był zatrudniony na statku D. jako asystent elektryka, a od 9 lipca 1974 roku do 17 maja 1976 roku był zatrudniony na statku T..

W świetle powyższych okoliczności, wątpliwości Sądu Okręgowego nie budziło, iż wynagrodzenie powoda w wysokości wskazanej w legitymacji ubezpieczeniowej było wynagrodzeniem faktycznie przez niego uzyskanym, a tym samym mogło stanowić podstawę ustalenia wartości kapitału początkowego oraz stanowić podstawę wymiaru emerytury.

Na podkreślenie zasługuje, że Sąd nie podzielił stanowiska organu rentowego co do braku wiarygodności wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej, dotyczących wysokości osiągniętych przez ubezpieczonego zarobków w spornym okresie. W ocenie Sądu, mimo braku pieczęci i czytelnych podpisów przedłożonej legitymacji ubezpieczeniowej nie można odmówić waloru autentyczności. Analizując treść owego dokumentu Sąd nie dopatrzył się żadnych przesłanek do podważenia jego autentyczności oraz prawdziwości zawartych w nim zapisów. W szczególności należy zwrócić uwagę, że spełnia on wszelkie wymagania formalne dla uznania jego ważności.

Jak wynika z przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U.83.10.49 z późn. zm.), a w szczególności z paragrafu 21 tego aktu prawnego środkiem dowodowym, stwierdzanym wysokości wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia, są dla pracowników:

- zaświadczenia zakładów pracy wystawione według ustalonego przez ZUS wzoru (druk RP-7), albo
- legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości osiągniętych zarobków, albo
- inny dokument na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Przepis ten, ani żaden następny nie wskazuje w szczególności, iż wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej winny być opatrzone czytelnymi podpisami osób upoważnionych do wykonywania wpisów, czy też pieczętkami imiennymi takich osób. Zarzucany przez organ rentowy brak pieczętki imiennej oraz czytelnego podpisu nie oznacza, iż osoba dokonująca wpisu nie była upoważniona do podejmowania czynności w imieniu zakładu pracy; nie jest to też brak formalny dyskwalifikujący ważność tego dokumentu. Wpisy w legitymacji są opatrzone pieczętkami nagłówkowymi zakładu pracy oraz parafkami osoby odpowiedzialnej za wpis co zdaniem Sądu powoduje, iż spełniają on wszelkie wymogi stawiane wpisom w legitymacji. Uwadze Sądu nie uszło przy tym, że dokument ten nie zawiera żadnych poprawek, skreśleń czy śladów przerabiania.

Tym samym koniecznym stało się uznanie, iż zapisane w legitymacji ubezpieczeniowej kwoty wynagrodzeń za lata 1973-1975 odpowiadają rzeczywistości.

Co się zaś tyczy zarobków uzyskanych przez ubezpieczonego w okresie zatrudnienia w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej im. (...)” w tym przede wszystkim wypłaconego ubezpieczonemu wyrównania poborów do 100% za każdy rok pracy, to uwadze Sądu nie uszło, iż decyzja z dnia 5 kwietnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeliczył ubezpieczonemu emeryturę, uwzględniając przedłożone przez ubezpieczonego listy wypłaconych wyrównań i przyjmując do podstawy wymiaru wypłacone wyrównania w kwocie 19.128 zł za rok 1980, 38.360 zł za rok 1981 oraz 46.448 zł za rok 1982 roku. Niemniej jednak decyzja ta nie uchyliła zaskarżonych decyzji, co spowodowało

że w obrocie funkcjonują trzy decyzje w sposób odmienny i wzajemnie sprzeczny określające podstawę wymiaru świadczenia ubezpieczonego.

W celu wyeliminowania wyżej opisanej sprzeczności i zagwarantowania pewności stanu prawnego i faktycznego, w ocenie Sądu koniecznym było wydanie orzeczenia merytorycznego w sprawie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na mocy art. 477¹⁴ §2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w sposób wskazany w punkcie I wyroku.

Z uwagi na fakt, że ubezpieczony cofnął swoje odwołanie ponad zakres wskazany w punkcie I sentencji Sąd na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. umorzył postępowanie.

Pierwotnie ubezpieczony zarzucał organowi rentowemu także błędne wyliczenie stażu pracy, niezsumowanie zarobków uzyskanych z zakładów (...) i (...) w Ś. w roku 1973 oraz zarobków uzyskanych z zakładów (...) Ś. i (...) im. (...) w roku 1980 oraz błędne wyliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, jednakże na rozprawie w dniu 14 grudnia 2012 roku, I. A. podtrzymał zarzuty jedynie co do zaliczenia zarobków z roku 1973, 1974 i 1975 w (...) oraz doliczenia wyrównania za rok 1980, 1981 i 1982, cofając odwołania w pozostałym zakresie w tym zakresie, na co pełnomocnik organu rentowego wyraził zgodę.

Apelację do przedmiotowego wyroku w części dotyczącej punktu I podpunkt 1 wniósł organ rentowy.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę a mający wpływ na treść orzeczenia, polegającego na zaliczeniu do podstawy wymiaru świadczenia wynagrodzenia wskazanego w legitymacji ubezpieczeniowej , osiągniętego w Przedsiębiorstwie (...) w Ś. odpowiednio w roku:

1. 1973 w wysokości 23.179,00 zł,
2. 1974 w wysokości 111.813,00 zł,
3. 1975 w wysokości 182.364,00 zł.

Wskazując na powyższe, wniósł o:

1. zmianę wyroku i oddalenie odwołania,
2. zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm. przepisanych

W uzasadnieniu wskazał, że orzeczenie to narusza przepisy prawa i jako takie nie odpowiada prawu.

Zdaniem apelującego bezsporny w sprawie jest fakt, że wnioskodawca w spornym okresie pozostawał w stosunku pracy w (...) (...) w Ś.. Ubezpieczony jako dowód wypłaty wynagrodzenia za lata od 1973 do 1975 przedstawił, wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej.

Aczkolwiek przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983 r w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno rentowego i zasad wypłaty tych świadczeń, w § 20 wskazuje, że środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku lub dochodu stanowiącego podstawę wymiaru emerytury lub renty są: dla pracowników - zaświadczenie zakładów pracy wystawione według wzoru ustalonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych albo legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości osiągniętych zarobków, to jednak nie każdy wpis w legitymacji może stanowić taką podstawę.

W ocenie apelującego brak potwierdzenia wpisu podpisem i pieczętą uniemożliwia identyfikację, czy wpis dokonała osoba uprawniona działająca w imieniu pracodawcy, a w konsekwencji czy podane wysokości wypłaconego wynagrodzenia zostały faktycznie wypłacone ubezpieczonemu. Nie trzeba wskazywać wagi i doniosłości dokonanych

wpisów, które rzutują na wysokość świadczenia z ubezpieczenia społecznego. W tych okolicznościach bezsporność wpisanego wynagrodzenia, nie może budzić żadnych wątpliwości.

W ocenie pozwanego Sąd dokonując ustalenia, że dokonany wpis w legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy stanowi dowód wypłaty świadczenia jako podstawy wymiaru świadczenia z ubezpieczenia społecznego, przekroczył granice swobodnej oceny dowodów.

W ocenie organu rentowego podstawą do ustaleń wynagrodzenia, muszą być dowody nie budzące wątpliwości co do faktu ich wypłaty i wysokości a takich dowodów w sprawie jest brak.

Podnosząc powyższe okoliczności apelację oraz wnioski w niej zawarte, według apelującego, należy uznać za uzasadnione.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł, o oddalenie apelacji jako bezzasadnej.

W uzasadnieniu wskazał, że wbrew twierdzeniom pozwanego nie może być w sprawie mowy o jakichkolwiek wątpliwościach. Apelujący pominął zupełnie, iż Sąd I Instancji w sposób szczegółowy i wyczerpujący przeprowadził postępowanie dowodowe, a okoliczności zatrudnienia i wysokość spornych zarobków w Przedsiębiorstwie (...) w Ś. zostały wykazane na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, a to:

- świadectwa pracy z dnia 06.05.1980 r.
- akt osobowych ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w (...)
- legitymacji ubezpieczeniowej
- zeznań ubezpieczonego
- kserokopii książeczki żeglarskiej wydanej w dniu 14.08.1973 r.
- zeznań świadków (L. C., A. K., W. S.).

Ubezpieczony powołał się na teś orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Lublinie, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 17 kwietnia 2013 r. (III AUa 205/13, LEX 1312056) wskazał - „w postępowaniu w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe ubezpieczony ubiegający się o świadczenie może wszelkimi dowodami wykazywać okoliczności, od których zależą jego uprawnienia z tytułu ubezpieczenia - także wówczas, gdy z dokumentów wynika co innego (art. 473 k.p.c.)”. Tym większe znaczenie musi mieć fakt, iż w przedmiotowej sprawie wysokość wynagrodzenia wskazanego w dokumentach została dodatkowo potwierdzona innymi środkami dowodowymi.

Zdaniem ubezpieczonego ZUS pominął zupełnie okoliczności opisane w uzasadnieniu wyroku I instancji, w którym Sąd Okręgowy precyzyjnie wyjaśnił z jakich powodów nakazał zaliczenie spornych zarobków do podstawy wymiaru świadczenia. W szczególności na podkreślenie zasługuje fakt, iż osoby wstępujące jako świadkowie w niniejszej sprawie również mają przyznane prawo do świadczeń emerytalnych i w ich przypadku ZUS uwzględnił wysokość zarobków osiąganych w (...). Sąd zwrócił również uwagę na wyższe niż w przypadku świadków jego stanowisko pracy.

ZUS pominął zupełnie to, iż jego wynagrodzenie oprócz części zasadniczej składało się również z tzw. „deputatu, rybnego”, partu, zależącego od statku i złowionych ryb. oraz dodatku dewizowego.

W ocenie I. A. z powyższego wynika, że wpisy dokonane w legitymacji ubezpieczeniowej były jednym z dowodów w sprawie, a wysokość przedstawionych w niej zarobków została potwierdzona w toku postępowania sądowego za pomocą innych środków dowodowych. Z tego też powodu zarzut, jakoby Sąd Okręgowy przekroczył granice swobodnej oceny dowodów nie może zostać uwzględniony. Zarzut pozwanego sprowadza się więc do polemiki z ustaleniami dokonanymi w toku postępowania sądowego bez wykazania jakichkolwiek podstaw do tego. Jak stwierdził Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 13 września 2012 r. (I ACa 500/12 , LEX nr 1220468) „Polemika

z prawidłowymi ustaleniami sądu i przedstawienie własnej wersji wydarzeń nie stanowi wystarczającej podstawy do uwzględnienia apelacji". Słusznie stwierdził Sąd I Instancji, iż nie ma powodów aby poddawać w wątpliwość wiarygodność wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej. Ponadto nie ma żadnego przepisu, który wprost nakazywałby aby wysokość wynagrodzenia była potwierdzona w sposób określony przez ZUS (pieczętka i czytelny podpis). W ocenie ubezpieczonego w sprawie zostało wykazane, iż zarobki wskazane w legitymacji ubezpieczeniowej faktycznie były przez niego osiągnięte, a ZUS twierdząc, że jest inaczej powinien to również wykazać.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych okazała się niezasadna.

Na wstępie podkreślić należy, że wbrew twierdzeniom skarżącego sąd pierwszej instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, w żaden sposób nie uchybiając przepisom prawa procesowego oraz dokonał wszechstronnej oceny całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji prawidłowo ustalając stan faktyczny sprawy. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwalał na ustalenie, że ubezpieczony I. A. w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ś. w latach 1973 do 1975, otrzymywał wynagrodzenie uwidocznione w legitymacji ubezpieczeniowej.

Stanowisko apelującego, jakoby brak czytelnego podpisu i pieczętka uniemożliwia identyfikację czy wpis dokonała osoba uprawniona działająca w imieniu pracodawcy, a w konsekwencji czy podane wysokości wynagrodzenia zostały faktycznie wypłacone nie znajduje żadnego uzasadnienia. W szczególności słusznie Sąd Okręgowy przywołał stosowne przepisy prawa tj. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. i na jego podstawie skonstatował, że nie ma obowiązku opatrzenia wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej czytelnym podpisem osób upoważnionych do dokonywania wpisów, czy też pieczętkami imiennymi takich osób. Wpisy bowiem w legitymacji jak zostało to ustalone przez Sąd Okręgowy zostały opatrzone pieczętkami nagłówkowymi zakładu pracy oraz parafkami osoby odpowiedzialnej za wpis, zatem spełniają wszelkie wymogi stawiane wpisom w legitymacji.

Rację ma skarżący, że wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej ze względu na swoją wagę i doniosłość nie mogą budzić wątpliwości co do faktu ich wypłaty i wysokości. Takie stanowisko jest zgodne z utrwaloną linią orzecniczą tutejszego Sądu wyrażonego choćby w wyroku z dnia 28 października 2008 r. sygn. akt III AUa 560/08, w którym to sąd uznał, iż w sprawie, w której przedmiotem jest prawo do świadczenia rentowo-emerytalnego lub wysokość tego świadczenia „wymaga się dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych oraz precyzyjnych- potwierdzających czy uprawdopodobniających w stopniu granicznym z pewnością nie tylko fakt zatrudnienia, ale i pozostałe okoliczności związane ze świadczeniem pracy. Dowody z zeznań świadków nie mogą, choćby ze względu na znaczny upływ czasu stanowić wystarczająco pewnego źródła dla rekonstrukcji faktów o warunkach pracy i płacy oraz pozostałych istotnych okoliczności, w szczególności, gdy dotychczas przedłożone dokumenty tych faktów nie potwierdzają”, jednak w niniejszej sprawie materiał dowodowy spełnia wyżej wskazane kryteria. W szczególności wysokość i fakt wypłaty wynagrodzeń potwierdziły nie tylko zapisy w legitymacji ubezpieczeniowej ale również zeznania świadków i dokumentacja pracownicza. Apelujący poza ponowieniem stanowiska co do wiarygodności zapisów w legitymacji w żaden sposób nie naprowadził dowodów na okoliczności przez siebie podnoszone. W związku z tym w ocenie Sądu Apelacyjnego mając na względzie, że Sąd Okręgowy przeprowadził bardzo szczegółowe postępowanie dowodowe czemu dał wyraz w pisemnych motywach wyroku, odmowa uwzględnienia wskazanego w legitymacji wynagrodzenia byłaby niczym nie uzasadnionym pozbawieniem ustalenia wynagrodzenia we właściwej wysokości.. Organ rentowy w postępowaniu apelacyjnym nie zdołał zakwestionować ani zeznań świadków i ubezpieczonego ani zapisów w legitymacji jak również nie zdołał podważyć ich wiarygodności.

Sąd Apelacyjny nie miał również wątpliwości, że prawidłowo przeprowadzone przez Sąd Okręgowy postępowanie dowodowe nie doprowadziło do powstania błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, co starał się wykazać w swej apelacji organ rentowy. W podstawie wymiaru emerytury I. A. powinny zostać uwzględnione wynagrodzenia uwidocznione w legitymacji za cały sporny okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...). Tym samym

brak jest podstaw do weryfikowania wskazanych w wyroku wartości. Na tej podstawie Sąd Apelacyjny, w oparciu o treść art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

SSA Romana Mrotek SSA Zofia Rybicka – Szkibiel SSO del. Beata Górska